

EESTI HARIDUSSÕPRADE SELTSI TEATAJA

ILMUB. VEEBRUARIS, APRIL-
LIS, JUUNIS, AUGUSTIS, OK-
TOOBRIS JA DETSEMBRIS

TOIMETUS JA TALITUS:
TALLINN, AIA 5-B,
TELEF. 430-06

Riigiraamatukogu.

Nr.

Nr. 5

OKTOOBER/1937

Tellimine on kohustuslik kõigile Kodukeskkooli ja Kodupõllutöökeskkooli õpilasile mainitud koolide ülalpidaja otsusega 4. II 1937.

Tellimine tuleb uutel õpilastel esitada kahe kuu jooksul kooli astumise päevast arvates, teistel õpilastel aga iga aasta hiljemalt 31. märtsiks.

Tellimise hind aastas on Kr. 1. Tellimise hind arvestatakse kalendriaasta järgi, sõltumata õpilase koolisviibimise ajast.

Ajakirja tellimise raha, mida ei makseta isiklikult talituses, tuleb tellijal kanda Eesti Haridussõprade Seltsi posti jooksvale arvele nr. 268.

Õpilane, kes seatud tähtajaks ajakirja tellimise raha ära ei saada, arvatakse koolist lahkunuks.

EESTI HARIDUSSÕPRADE SELTSI
VÄLJAANNE, TALLINN, 1937

Töö ja talent.

Prof. A. Piip.

Prantsuse suur loodusteadlane Cuvier (1769—1832), kes leitud lõualuu järele rekonstrueeris paleontoloogilise looma ürgkuju, olla öelnud: geenius on 95% vaeva ja 5% annet. Vähemalt nii lugesin ma noores põlves kuskilt raamatust, vist Samuel Smiles'i „Omaabis“ (Self-Help). See vormel jäi mulle tugevasti meelde. Ühe osa sellest leidsin olevat igatahes õige: kui tahad midagi saavutada, pead tugevasti vaeva nägema, sihikindlat ja püsivat tööd tegema. Siin maailmas ei anta midagi, eriti edu, vaevata.

Aastate jooksul olin Cuvier otsuse juba peaaegu unustanud. Seal korraga loen teisel, et hiljutine maailmavõlur Thomas Alva Edison (1874—1931) olla öelnud umbes sedasama, kuid tõstes töö osa veel kõrgemaks: geenius olla „ninety nine per cent — perspiration and one per cent — inspiration“ — annet vaid 1%, kuna tööd-higistamist aga 99%. Ja kes võis meieaja inimestest olla enam kvalifitseeritud kõnelema geeniuse iseloomust, kui just Edison, see Jumala säde-meist otse kiirgav inimene, nagu kiirgab tema leiutatud elektrilamp. Tema elulugu ja

töötamise viis nagu tõendaks aina tema ütelist.

Nende kahe geeniusse tunnustusest jätkub, et selgitada töö ja talendi ehk vaimuande suhet. Edule on tarvilikud mõlemad, kuid eksitakse arvates, et edasi jõuavad vaid andekad. On kahtlemata õigus, et paremate annetega inimene omandab ja rakendab oma teadmisi kergema pingega kui tema vähemandeline kaaslane. Kuid kõige suurem anne on täiesti surnud kapital, kui tema rakendamiseks ei tarvitata tööd ja vaeva, hoolt ja pidevat andumust. Kui palju andekaid inimesi ei ole just põhja läinud oma andekuse tõttu, kas või liigjoomise läbi, nagu uhkustades sellega, et neil ei olegi vaja tööd teha, sest ka ilma vaevata olla nende elu suurem kui teistel.

Õnnelik see andekas inimene, kes ei rahuldu vaid suhtelise eduga, kuid rakendab kõik oma jõu ja hoole antud talendi täieliseks arendamiseks ja kasutamiseks. Sest on ju öeldud raamatute-raamatus: kel on, sellele peab antama (Matt. XXV, 29), ja kellele palju usaldatud, sellelt palju kannõutakse. Kui andekas inimene küllaldaselt vaeva ei näe, siis pillab ta oma talenti, ja teda nuheldakse selle eest kurjalt, sagedasti täielise põhjavajumisega. Selles on andekuse kurbmäng.

Vastavalt ütleb elutarkus, et kõige edu alus on töö. Kuna normaalne inimene evib alati annet teatud määral, kannab töö ka alati vilja. On aga kellelegi antud rohkem talenti — kannab tema sama töö vaid enam vilja, on õnnistuseks inimesele enesele, kui ka kogu ühiskonnale.

Koolikursuse lõpetanud.

Kodukeskkooli õpilasist on kõik nõutavad koolikursuse (I—V kl.) eksamid õiendanud ning seega kooli kursuse õigustega lõpetanuks tunnustatud:

I. Mikiver ja
P. Viira.

Koolikursuse lõpetajad.

Järgmised Kodukeskkooli õpilased, kes eelmistel eksamisessioonidel on alustanud koolikursuse (I—V kl.) eksamite õiendamist, on kohustatud ülejäänud aineis eksameid 1938. a. jaanuarisessioonis jätkama:

M. Mägi,	H. Kängsepp,
R. Kreek,	U. Sauemägi,
A. Linamäe,	T. Kivi ja
F. Rist,	A. Pauklin.
E. Normet,	

Kodukeskkooli õpilaste eksamite tulemused 1937. a. septembri- sessioonis.

Üldse õiendati 83 eksamit, millest oli:

väga häid	—	3
häid	—	18
rahuldavaid	—	41
puudulikke	—	20
nõrku	—	1

Protsentuaalselt võttes kujunes eksami-
tulemuste pilt järgmiseks:

väga häid	—	3,6 %	(2,5 %)*
häid	—	21,7 %	(35,2 %)
rahuldavaid	—	49,4 %	(48,9 %)
puudulikke	—	24,1 %	(13,4 %)
nõrku	—	1,2 %	(0)

Seega oleks sel sessioonil üldine läbisaa-
mise protsent: $3,6 + 21,7 + 49,4 = 74,7$ (**86,6**).

Üksikutes õppeainetes kujunes eksamitel
läbisaamise protsent järgmiselt (klambrites
on märgitud eelmiste eksamisessioonide kesk-
mine):

emakeeles	78 (83)
matemaatikas	67 (67)
loodusteaduses ja keemias		67 (95)
tervishoius	57 (94)

*) Klambrites toodud arvud näitavad eelmise
eksamisessiooni tulemusi.

maateaduses	60 (81)
ajaloos	100 (94)
joonistamises ja joones-	
tamises	100 (85)
saksa keeles	57 (66)
inglise keeles	25 (68)
vene keeles	100 (100)
füüsikas	25 (80)
kodanikuõpetuses ja	
majandusteaduses . . .	100 (100)
filosoofias	50 (92)
riigikaitseõpetuses . . .	71 (98)
laulmises	100 (100)
võimlemises	100 (100)

Eelpooltoodust nähtub, et läbisaamise protsent sel sessioonil on üle eelmiste sessioonide keskmise ainult ajaloos, joonistamises ja joonestamises ning võrdne — matemaatikas, vene keeles, laulmises, võimlemises, kodanikuõpetuses ja majandusteaduses, kuna alla eelmiste sessioonide keskmise on kõigis ülejäänud aineis.

Üldist protsendimäära kahanemist võib osaliselt panna selle arvele, et seekord ilmus suuremal hulgal eksamile gümnaasiumi V klassi õpilasi, kes oma töö tempot on katsunud tõsta töö põhjalikkuse arvel, et jõuda valmis veel vana gümnaasiumi lõpetamisega seaduse poolt antud tähtajaks.

Kuid puudulikku ettevalmistust võis märgata ka nooremate klasside eksamiandide juures. Eriti torkasid mulle silma vähesed teadmised riigikaitseõpetuses, füüsikas ja inglise keeles.

Riigikaitseõpetuses tuleb õpilasil kodus läbi töötada õpperaamatust vastavad osad enne kursusele ilmumist. Seekord olid aga mitmed tulnud eksamile lootusega, et kuuetunniline kursus ainuüksi annab neile täie selguse kogu klassi õppekava ulatuses. Kursusest üksinda ei piisa. Kursusel selgitatakse ainult riigikaitseõpetuse praktilist osa, kuna teoreetiline osa tuleb läbi võtta kõigil ikkagi kodus.

Füüsikas ja ka kosmograafias omandatakse sageli pääliskaudsed teadmised seetõttu, et õpitakse need ained lugedes õpperaamatut nagu novelli. See ei ole õige. Mõlemaid tuleb õppida kui matemaatilisi aineid, s. t. eriline rõhk asetatakse loogilisele mõtlemisele, et oleks ettekujutus mõisteist selge ja täpne. Füüsikas on mehaanika puhtmatemaatiline peatükk, mida tuleb võtta nagu matemaatikat. Kuid see nõue käib ka füüsika teiste peatükkide kohta.

Kosmograafias tuleb põhjalikult süveneda

taevaskera joonistesse. Ei või unustada, et paljud joonised kosmograafia õpperaamatuis on geomeetrilist laadi, mis nõuavad neisse sama suhtumist nagu geomeetriaski.

Inglise keel jääb paljuile puudulikuks seetõttu, et ei võeta osa inglise keele kursustest. Viimasel korral oli sel kursustel ainult $\frac{1}{7}$ eksaminandidest.

Oleks tarviline, et kõik, kellel ei ole võimalust kohal inglise keele häändamist kuulda, võtaksid osa sellest kursusest. Õige töötamise viis oleks sarnane, et õpilane enne inglise keele kursuse õppimisele asumist võtaks läbi lühiaegse foneetika kursuse, töötaks siis läbi klassi tööjuhatused selles aines ning eksami eel tuleks teistkordselt kursuselè.

Eksamite tulemused Kodupõllutöökeskkooli 1937. a. sept. sessioonis.

4. septembril 1937. a. olid Kodupõllutöökeskkooli õpilaste eksamite tulemused järgmised:

1. Põllumehe kutselises kirjavahtuses õiendasid eksami H. Sunni ja S. Kärk.

2. Rahvamajandusteaduses õiendas eksami S. Kärk.

3. Tehnilises joonestamises õiendas eksami V. Klaving.

4. Ühistegevusõpetuses õiendas eksami V. Klaving.

5. Anorgaanilises keemias kukkus läbi üks õpilane.

Eksamitest vabastamised.

Progümnaasiumi lõpetanud, kes soovivad reformeerimata gümnaasiumi lõpetada, vabastatakse eksamitest:

eesti keeles — gümnn. I ja II kl. kurs. ulatuses

matemaatikas — „ I, II ja III „ „ „

loodusteaduses — kogu gümnn. „ „

ajaloos — gümnn. I, II ja III kl. „ „

maateaduses — kogu gümnn. „ „ „

I võõrk. (saksa) — gümnn. I, II ja III kl. kurs. ulat.

II „ (inglise) — „ I, II „ III kl. kurs. ulat.

joonistamises ja

joonestamises — kogu gümnn. kurs. ulat.

laulmises — kogu gümnn. kursuse ulatuses

riigikaitseõp. — gümnn. I, II ja III kl. kurs. ulat.

Teadaanded.

1. Eelmises „EHS Teatajas“ toodud teada- andele avaldan täienduseks, et reaalkooli I kl. võib viia üle ainult neid eelkursuse õpilasi, kes lõpetanud kuueklassilise algkooli.

2. Tuleb ette, et õpilased lisavad „äripaberina“ saadetavaile kontrolltööle juurde veel isiklikud kirjad. Kuna seda tuleb pidada postimääruste rikkumiseks, siis palun edaspidi sellest hoiduda. Kontrolltöid, mis läkitatakse „äripaberitena“, tuleb asetada eraldi ümbrikusse ning lisada nende tagasi-
saatmiseks juurde kümnesendine postmark. Kiri aga asetatagu teise ümbrikusse ning, kui sellele soovitakse ka vastust, siis lisatagu sinna juurde samuti kümnesendine mark.

Kirjad, milles puudub postmark, jäävad vastamata.

3. Nagu Haridusministeeriumi Koolivalitsuse ringkondist eraviisil kuuldu, kavatakse võimaldada neile v a n a g ü m n a a s i u m i kursuse lõpetada soovijaile, kellele määratakse järeleksamid 1938. a. mais, järelksamite õiendamist veel 1938. a. juulis.

4. Püsivate õppekavade kehtimakkamise tõttu ei ole p r o g ü m n a a s i u m i kursuse eksaminandidel enam võimalik matemaatika eksameid sooritada, õppides üleminekuaja tööjuhataste järgi, mis nägid ette õpperaamatuna G. Rägo — algebra (I, II ja III), J. Nuut'i — geomeetria (I, II ja III).

Uute raamatutena on tarvitusel: reaalkooli I klassis — T. Koik, Matemaatika I ja

II; progümnaasiumi lühendatud eelkursusel — T. Koik, Matemaatika I ja progümnaasiumi III klassis — T. Koik, Matemaatika II; reaalkooli II ja progümnaasiumi IV klassis — A. Borkvelli j. t., Algebra II ning samade autorite Geomeetria II; reaalkooli III ja progümnaasiumi V klassis — A. Borkvell j. t., Algebra II ja samade autorite Geomeetria III.

5. Eelkursuse õpilastel, kes esitavad paranduseks algkooli V ja VI kl. määratud matemaatika töövihke J. Grüntali matemaatika tööjuhatus nr. 5 lk. 21 eeskirjade kohaselt, tuleb tasuda iga vihu läbivaatamise ja parandamise eest 1 kroon, kuna neid tuleb võtta erakorralise tööna, nagu see nähtub ka nimetatud 5. tööjuhatuses esimesest lõikest.

6. V. Ripman'i — A first English Book I jao trükk on lõppemas. Saada on veel 10 eksemplari.

Kodukeskkooli õpilaste nimekirjast on kustutatud:

a) aadressi teatamata jätmise pärast:

Bachtejev, I.

b) „Teataja“ tellimata jätmise pärast:

Lang, M.
Ronnimois, E.
Rosenbaum, A.
Sarv, A.

c) õppemaksu tähtajaks tasumata jätmise pärast:

Ivask, Aksel
Moor, Helmi
Mürk, Jaan
Paulus, Herbert

d) eksamimaksu tasumata jätmise pärast:

Karu, E.

e) enda soovil:

Oja, J.,
Säkk, V.,
Tammer, S.,
Vernik, E.

**Kodukeskkoolist on välja
heidetud:**

Lõokene, Herman.

Eesti Haridussõprade Seltsi õppe- asutustesse on võetud vastu

augustist oktoobrini 1937. a.

Aardam, Ralf	Laidvee, Elmar
Aksim, Leida	Lauri, Aksel
Allik, Arnold	Lehtpuu, Peet
Allisson, Valentin	Liima, Karl
Angerjäär, August	Liiva, Aleksandra
Gutmann, Erich	Linros, Erich
Haab, Ralf	Lodjak, Elmar
Helk, Karl	Meesak, Hugo
Holberg, Irene	Mets, Verner
Jaamul, Jaan	Mihkels, Helmar
Joaväli, Juhan	Mikk, Albert
Juhani, Eedu	Murelik, Valter
Järvekül, Theodor	Müürsepp, Artur
Kallas, Peeter	Napp, Albert
Kallaste, Eleonore	Nurmik, Eduard
Kalmet, Augustiin	Nõgisto, Georg
Kaubi, Lydja	Ohna, Arnold
Kaunismets, Irmgard	Olveti, Julius
Kelk, Meta	Palias, Ernst
Kranich, Hilda	Parss, Arnold
Kreek, Priidu	Pessan, Linda
Kriisa, Loviisa	Poller, Roman
Kudeberg, Aleksander	Pöder, Maimu
Kuum, Peeter	Pöld, Herman
Kuusand, Ülo	Raidma, Hint
Laasma, Heino	Rannamäe, Elma

Raunet, Arvi
Rekand, Valdev
Riimak, Eduard
Ristov, Elmar
Rosenberg, Ella
Saar, Elmar
Saar, Felix
Sanberg, Harald
Sasse, Eduard
Sats, Aleksander
Sepp, Edgar
Sopp, Karl
Sõel, Jaan
Tammaru, Rein

Tamm, Õie
Tärn, Aleksander
Uulmann, Karl
Vahter, Edmund
Vahtras, Laura
Vedro, Vello
Veimarn, Joakim
Veske, Linda
Vesmes, Manfred
Villo, Roosi
Viluoja, Kalju
Välja, Juhan
Õngo, Illi

Tartus elavaile Kodukeskkooli õpilasile,

kes soovivad eksameid õiendada Tartus, Riiklikus Eksamikomisjonis, on võimalik korraldada ka eksamieelset kordamiskursust Tartus, kui leidub sellest vähemalt 15 osavõtjat.

Et selgitada sellest kursusest osa võtta soovijate üldarvu, palun mulle oktoobrikuu jooksul teatada, kes sooviks võtta osa mainitud kursusest. Kursuse maks kordamiskursusel — 5 krooni, ained — matemaatika,

saksa keel ja joonistamine. Kursuse maks inglise keele kursusel — 3 krooni, aine — inglise keele foneetika. Kursuse maks laulmise, võimlemise ja riigikaitseõpetuse kursusel — 3 krooni, ained — laulmine, võimlemine ja riigikaitseõpetus.

Kursuse ajaks oleks 1938. a. jaanuari esimene nädal.

Uusi tööjuhatusi

Kodupõllutöökeskkooli õpilasile.

Kodupõllutöökeskkooli õpilasile on ilmunud uusi tööjuhatusi loomakasvatuses ja meteoroloogias. Esimest ainet võivad õppima hakata kõik, kellel töötatud läbi loodusteaduslikud ained ja keemia, teist ainet need, kellel töötatud läbi füüsika kursus.

*

Soovitame oma õpilasile mag. phil. A. V. Kõrv'i

„Uute ja teiste vähemtuntud sõnade sõnastikku“.

Hind Kr. 1.50. Lehekülgi 404.

Sisuks: eessõna, vaatlusi ja seisukohti mõnede uute sõnade kohta (mag. Joh. Aavikult), tarvitamisjuhe, lühendid, tuletusliited, sõnastik, saksakeelsed, venekeelsed, prantsuskeelsed, ingliskeelsed, ladinakeelsed ja soomekeelsed vestid, kasutatud kirjandus ja õiendus.

Posti-telegraafi-telefoni valitsuse teadaanne.

Eesti Haridussõprade Seltsile.
Aia tän. 5-b. Tallinn.

Teatan Teile vastuseks s. a. 7. juuni avaldusele, et Teedeminister avaldas nõusoleku selleks, et uude Postimäärustikku, mis praegu koostamisel, võetaks vastav §, millega lubatakse saata sisemaal kooliõpilaste parandamata ja parandatud koolitöid posti kaudu trükktoodete taksiga.

Uue Postimäärustiku koostamisega loodetakse lõpule jõuda 1. jaanuariks 1938. a.

(Allkiri).

Väljaandja: Eesti Haridussõprade Selts.

Vastutav toimetaja: Gustav P u u.

Trükikoda «Sõnavara», Tallinn, Aia 5-b.

15. oktoobril 1937. a.